

Міжнародний досвід законодавчого регулювання будівництва автомобільних доріг, а саме механізм фінансування будівництва цементобетонних доріг

Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром на запит народного депутата України

Розглянувши законодавство деяких країн ЄС (Австрії, Естонії, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Чехії) у сфері будівництва автомобільних доріг, спеціальних положень, які б стосувалися механізму фінансування будівництва цементобетонних доріг, ми не виявили. В основному, уряд розробляє довгострокові програми/плани будівництва доріг, де й вказано тип конструкції дорожнього одягу та методи фінансування. Варто зазначити, що при виборі поверхні автомобільної дороги враховується ряд чинників:

- інтенсивність руху вантажних автомобілів;
- вплив на навколишнє середовище;
- геологічні та кліматичні умови;
- ціна.

Для аналізу обрано країни, в яких спостерігається зростання будівництва цементобетонних доріг (Австрія, Німеччина, Чехія, Нідерланди, Польща).

Таблиця 1

Порівняльна таблиця законодавства країн ЄС у сфері будівництва автомобільних доріг

Країна	Розглянуте законодавство у сфері будівництва автомобільних доріг	Механізм фінансування будівництва цементобетонних доріг	Орган, що здійснює управління автомобільними дорогами	Додатково
Республіка Австрія	Законодавчі акти: - Федеральний Закон Про Дороги. ¹	В законі не встановлено.	Міністерство транспорту, інновацій та технологій ² вживає всіх необхідних для	Використання типу дорожнього покриття (типу конструкції дорожнього одягу) залежить від

¹ Bundesrecht konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Bundesstraßengesetz 1971 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10011428>.

² Ministry for Transport, Innovation and Technology [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bmvit.gv.at/en/index.html>

			<p>проекування, будівництва і експлуатації автомобільних доріг федеральних правил та інструкцій.</p> <p>Австрійська компанія автошляхів ASFINAG (Autobahnen und Schnellstrassen Finanzierungs Aktiengesellschaft) - приватна компанія, що належить Федеральному Уряду Австрії, планує, фінансує, обслуговує та експлуатує всю австрійську мережу автомагістралей та автострад. ASFINAG є акціонерним товариством з обмеженою відповідальністю, і його акції повністю перебувають у складі Республіка Австрія.</p>	<p>обсягу вантажних перевезень, ґрунтів, геологічних умов, ціни.³</p> <p>Будівництво цементобетонних доріг встановлюється в урядових програмах.</p> <p>На сьогодні вибір покриття здійснюється за допомогою аналізу вартості життєвого циклу.</p>
Естонська Республіка	<p>Законодавчі акти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закон Про Дороги;⁴ • Закон Про Власність;⁵ • Закон Про Будівництво.⁶ 	В законах не встановлено.	<p>Естонська Дорожня Адміністрація⁷ - відповідальна за будівництво та обслуговування національних доріг, місцеві уряди</p>	Урядом прийнято План управління дорогами на 2014-2020 рр. , підготовлений Міністерством економіки. Джерелом фінансування

³ Long-Life Concrete Pavements in Europe and Canada [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://international.fhwa.dot.gov/pubs/pl07027/pl07027.pdf>

⁴ Roads Act [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/502042015001/consolide>.

⁵ Law of Property Act [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/510072014007/consolide>.

⁶ Building Act [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513122013003/consolide>.

⁷ Estonian Road Administration [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.mnt.ee/eng>.

			<p>відповідальні за місцеві дороги та власники доріг відповідальні за приватні дороги.</p> <p>Обслуговування національних доріг забезпечується 18 компаніями на підставі договорів про технічне обслуговування.</p>	<p>будівництва доріг є державний бюджет країни.</p>
<p>Королівство Нідерландів</p>	<p>Законодавчі акти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закон Про Трафік;⁸ - Закон Про Фонд Інфраструктури⁹ - Закон Про Експропріацію. 	<p>В законах не встановлено.</p>	<p>Rijkswaterstaat є частиною Міністерства інфраструктури та навколишнього середовища та відповідальний за розробку, будівництво, управління та обслуговування інфраструктури.¹⁰</p> <p>Дороги управляються органами влади різних рівнів, включаючи національний, провінційний, та муніципальний рівні.</p>	<p>Національний Фонд Інфраструктури є фондом для фінансування та дофінансування витрат на будівництво, управління, технічне обслуговування та експлуатацію інфраструктури.</p> <p>Фінансування проектів автодоріг здійснюється за рахунок податків на пальне та зборів за реєстрацію автомобілів. Уряд приймає рішення щодо типу поверхні автомобільної дороги, але підряднику дозволено вибирати деталі дизайну, використовуючи урядове програмне</p>

⁸ Tracéwet [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0006147/2017-05-01>.

⁹ Wet Infrastructuurfonds [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0006001/2015-01-01>

¹⁰ Rijkswaterstaat [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rijkswaterstaat.nl>.

				забезпечення для розробки дорожнього покриття. Одними з основних факторів при виборі матеріалів для будівництва доріг є витрати та вплив на навколишнє середовище.
Федеративна Республіка Німеччина	Законодавчі акти: - Федеральний Закон Про Автошляхи; ¹¹ - Федеральний Закон Про Розширення федеральних доріг; ¹² - Федеральний Закон Про Дорожнє фінансування; ¹³ - Федеральний Закон Про Будівництво. ¹⁴	В законах не встановлено. Найвищий регіональний орган дорожнього будівництва встановлює план будівництва, де й вказано тип поверхні автомобільної дороги.	Федеральний науково-дослідний інститут автомобільних доріг (BASt) ¹⁵ - науково-практичний науково-дослідний інститут Німецького уряду в галузі дорожнього будівництва. BASt надає Федеральному Міністерству транспорту та цифрової інфраструктури науково обґрунтовану допомогу з підтримки прийняття рішень у питаннях технічної та транспортної політики. Федеральне міністерство транспорту та цифрової інфраструктури щорічно повідомляє Німецькому	Уряд розробив Федеральний план розвитку транспортної інфраструктури 2030. План будівництва доріг як додаток до федерального бюджету повинен бути складений відповідно до використання будівельних матеріалів. При плануванні будівництва нової автомобільної дороги чи реконструкції, уряд оголошує конкурс із зазначенням класу дороги. Будівництво дороги здійснюється за контрактом. Учасники конкурсу обирають

¹¹ Bundesfernstraßengesetz (FStrG) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gesetze-im-internet.de/fstrg/index.html>.

¹² Gesetz über den Ausbau der Bundesfernstraßen [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gesetze-im-internet.de/fstrausbau/index.html>.

¹³ Straßenbaufinanzierungsgesetz [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gesetze-im-internet.de/strfing/>.

¹⁴ Baugesetzbuch [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.gesetze-im-internet.de/bbaug/index.html>.

¹⁵ The Federal Highway Research Institute (BASt) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://www.bast.de/EN/BASt/BASt_node.html;jsessionid=28DDC7A6681DDA03A0422D9E2FA8B26C.live11294.

			<p>Бундестагу про хід будівництва федеральних доріг.</p> <p>Німеччина розрізняє федеральні, дороги земель та муніципальні автомобільні дороги, відповідні орган здійснюють управління та фінансування дорожньої сфери.</p>	<p>тип конструкції дорожнього одягу.</p> <p>Німеччина не має національного Дорожнього Фонду.¹⁶</p>
<p>Республіка Польща</p>	<p>Законодавчі акти:¹⁷</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закон Про Спеціальні правила підготовки та реалізації інвестицій в сфері державних доріг (так званий Спецзакон)¹⁸; - Закон Про Державні дороги¹⁹; - Закон Про Фінансування інфраструктури наземного транспорту²⁰; - Закон Про Платні автомагістралі та про 	<p>В законах не встановлено.</p> <p>В Програмі будівництва доріг на 2014-2023 рр.²² заплановано будівництво 809 км національних доріг (drog krajowych) з цементобетонною поверхнею (в основному за рахунок коштів ЄС).</p>	<p>Головне управління національних доріг та автомагістралей²³ - центральний орган державного управління національних доріг та автострад.</p>	<p>Близько 650 км національних доріг та більш ніж 850 км місцевих доріг побудовані з використанням бетонної технології.</p> <p>Управління автомобільними дорогами здійснюється національними, регіональними, районними та муніципальними органами влади.</p>

¹⁶ National Funding of Road Infrastructure: Germany [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.loc.gov/law/help/infrastructure-funding/germany.php>.

¹⁷ Serwis GDDKiA, Akty prawne [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gddkia.gov.pl/pl/911/akty-prawne>.

¹⁸ Ustawa dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg krajowych [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20030800721>.

¹⁹ Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19850140060>.

²⁰ Ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o finansowaniu infrastruktury transportu lądowego [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU20052672251>.

	Національний Дорожній Фонд ²¹ .			
Чеська Республіка	<p>Законодавчі акти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Закон Про Наземні комунікації;²⁴ - Закон Про Державний фонд транспортної інфраструктури;²⁵ - Закон Про Територіальне планування та будівництво;²⁶ - Закон Про Державні закупівлі.²⁷ 	<p>В законах не прописано.</p> <p>Джерела фінансування будівництва доріг:</p> <ul style="list-style-type: none"> • державні національні ресурси, такі як Державний фонд транспортної інфраструктури та державний бюджет; • приватні ресурси; • Європейські фонди. 	<p>Управління автомобільних доріг та автостради Чеської Республіки.²⁸</p>	<p>Будівництво доріг відбувається на основі договору між державою (Міністерство транспорту) та будівельною фірмою. Уряд оголошує тендер, від якого залежить вартість будівництва автомобільних доріг. В договорі зазначаються технічні критерії для будівництва, експлуатації та обслуговування.</p> <p>Існує методологічний посібник для вибору типу поверхні автомобільної дороги. При виборі поверхні враховується завантаженість доріг, тип конструкції, вплив на навколишнє середовище,</p>

²² Program Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 r.) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://mib.gov.pl/files/0/1796809/RMUchwala1052017.pdf>.

²³ Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad (oficjalny skrót GDDKiA) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.gddkia.gov.pl>.

²¹ Ustawa z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19941270627>.

²⁴ Zákon č. 13/1997 Sb. Zákon o pozemních komunikacích [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1997-13>.

²⁵ Zákon č. 104/2000 Sb. Zákon o Státním fondu dopravní infrastruktury a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku České republiky, ve znění pozdějších předpisů [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-104>.

²⁶ Zákon č. 183/2006 Sb. Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-183>.

²⁷ Zákon 137/2006 Sb. o zadávání veřejných zakázek [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>.

²⁸ Ředitelství silnic a dálnic ČR [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rsd.cz/wps/portal/>.

				геологічні умови, кліматичні умови, ціна. ²⁹
--	--	--	--	---

Інформацію підготувала Валентина Головань,

Аналітик ЄІДЦ

---

²⁹ Rozdíly mezi cementobetonovým (CB) a asfaltovým (AB) krytem vozovek [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ceskedalnice.cz/odborne-info/rozdily-mezí-cb-a-ab/>.